

Τὸ ὅτι οἱ πρῶτες πυρηνικὲς ἐκρήξεις, στὴ Χιροσίμα, ἐγκαινίασαν μιὰ νέα ἐποχὴ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἔχει ἀρκετὰ τονιστεῖ, ἐξυμνηθεῖ, διατυμπανιστεῖ. Χρωστῶ ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ δηλώσω — καὶ ὅσο γίνεται κατηγορηματικώτερα — πὼς ἡ τεχνικοεπιστημονικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος ἐλάχιστα μὲ συγκινεῖ. Μ' ἐνδιαφέρει ὅμως ὑπερβολικὰ, ἀπόλυτα, ἡ ἠθικὴ πλευρὰ του. Εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πιστεύουν πὼς τὸ θεμελιακὸ πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀποκλειστικὰ ἠθικὸ πρόβλημα. "Ὅλα τ' ἄλλα, ὅσοδήποτε ἐντυπωσιακὰ, ἀποτελοῦν στὴν οὐσία ὑπεκφυγές, «ἄλλοθι», ἢ ὁδηγοῦν ἔμμεσα ἀλλὰ κι ἀποφασιστικὰ σ' ἐκεῖνο. "Ἄν τὸ κρίσιμο πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου εἴταν πρακτικὸ πρόβλημα, θὰ μπορούσαμε κάλλιστα νὰ εἶχαμε παραμείνει στὴν ἀρχέγονη κατάσταση τῶν πρωτοπλάστων. Δὲν ἄξιζε τὸν κόπο ἢ περιπέτεια. Ὑποπτεύομαι πὼς ἐκεῖνοι εἴταν εὐτυχέστεροι ἀπὸ ἐμᾶς μὲ τὸν ἀσήκωτο τεχνικὸ ἐξοπλισμὸ μας...

Ἡ ἀλυσιδωτὴ σειρὰ ἀπὸ τὰ ἐπακόλουθα τῆς βόμβας τῆς Χιροσίμας ὁδηγεῖ μὲ μαθηματικὴ ἀλληλουχία καὶ ἀκρίβεια στὶς σημερινὲς διαπλανητικὲς ἐξορμήσεις. Προσέξτε ἐδῶ τὴ σοφιστικὴ λαθροχειρία: Κάθε νέο ἐντυπωσιακὸ ἐπίτευγμα στὸν ψυχρὰ τεχνικὸ τομέα, μετατρέπεται αὐτομάτως — καὶ ἀδιαμαρτύρητα, αὐτὸ

εἶναι τὸ καταπληκτικώτερο — σὲ ἡθικὸ ἐπιχεῖρημα! Θεωρεῖται πὼς ἔχει δίκην ὁποιος ἐπήδησε ψηλότερα. Ὁ θαυμασμὸς ποὺ προκαλεῖ τὸ ἄλμα μεταβάλλεται αὐθωρὶ σὲ ἠθικὴ δύναμη. Βρισκόμαστε δηλαδὴ μπροστὰ σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς ἐξωφρενικώτερες, τὶς πιὸ θλιβερὲς καὶ μειωτικὲς πλάνες τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου. "Ὅταν τὸ λέμε αὐτό, μᾶς κατηγοροῦν γι' ἀντιδραστικούς, στενόκαρδους, φθονερούς ἢ δὲν ξέρω τί ἄλλο. Ἀλλοίμονό μας ἂν πτοηθοῦμε ἀπὸ τέτοιους ἐκφοβιστικὸς πυροβολισμούς. Θὰ εἶμαστε τότε πολὺ πιὸ ἀξιοκατάκριτοι ἀπὸ τοὺς μωροὺς ποὺ ἐκστασιάζονται.

Περιμένω νὰ ἰδῶ ποῦ θὰ ὁδηγήσει ἡ βακχεία τῶν ἀνακαλύψεων, ποὺ εἶναι στὸ βάθος βακχεία ἐξοπλισμῶν. Δὲν εἶμαι προφήτης κι' ἀρνιέμαι νὰ προβλέψω, ὅπως κι' ἀρνιέμαι νὰ ἐνθουσιαστῶ. Ἀναγνωρίζω στὴν ἀνθρωπότητα τὴν πίστωση ποὺ τῆς ἔχει παραχωρήσει ἡ μοῖρα τοῦ κόσμου. Θᾶρθει κάποτε κάποια στιγμή ὅπου ὁ ἀνθρώπος θὰ πληροφορηθεῖ ἂν ἐπάξια ἔζησε, ἢ ἂν ἀπέτελεσε μιὰ παραπάνω ἀστοχία μέσα στὴ μακρύτερη σειρὰ τῶν φυσικῶν πειραματισμῶν ποὺ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὰ πρωτόζωα σ' αὐτόν. Στὸ μεταξὺ, ἓνα καὶ μόνο μπορεῖ νὰ κάνει — ἂν τὸ θέλει, ἂν εἶναι ἱκανός: Ν' ἀγρυπνεῖ, νὰ κρατιέται: νηφάλιος, νὰ μὴ μεθοκοπάει μὲ αὐτοθαυμασμὸς καὶ ἄκριτες αἰσιοδοξίες.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

Δὲν θυμοῦμαι ποῦ καὶ πότε — πάντως εἶναι πολλὰ χρόνια — ἐδιάβασα τὴν ἀπίθανη, τὴν κυνικὴ αὐτὴ ἐρώτηση: «Ἄν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσετε ἓναν ἀνθρώπο δίπλα σας, πυροβολῶντας τὸν στὸ κεφάλι, θὰ τὸ κάνατε μὲ τὴν ἴδια ἀταραξία, ποὺ θὰ συνεργούσατε στὴν ἐκτέλεση δέκα Κινέζων, πατώντας ἐδῶ ἓνα κουμπὶ καὶ προκαλώντας τὸ θάνατό τους ἐκεῖ κάτω στὴ μακρυνὴ Κίνα;».

Δὲν ἐφантаζόμουν ποτὲ ὅτι αὐτὴ ἡ ἐρώτηση, ποὺ παρὰ τὴ βάνουση σκληρότητά της εἶχε, δυστυχῶς, κάποια ψυχολογικῶς βásiμη ἀφετηρία, θὰ ἔπαιρνε μιὰ καταφατικὴ ἀπάντηση, ὅσον ἀφορᾷ τουλάχιστον τὸ δεύτερο μέρος της. Ἡ ἐρώτηση προϋπόθετε ὡς δεδομένο, ὅτι ἡ μὴ ὀρατὴ ἐκτέλεση συνανθρώπων μπορεῖ νὰ γίνεῖ μὲ ἀταραξία, μπορεῖ νὰ γίνεῖ ἔστω χωρὶς πολλὴ ταραχὴ, χωρὶς ἐκείνη τὴ φρικίαση, ποὺ φέρνει στὸν στοιχειωδῶς εὐαίσθητον ἀνθρώπον ἢ θέα τοῦ αἵματος, ἡ θέα τοῦ ὁποιοῦδήποτε βίαιου θά-

νάτου. Νομίζω πὼς ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ προκάλεσαν τὸν θάνατο ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀνθρώπων πατώντας μόνο ἓνα κουμπὶ στὸ ἀεροπλάνο τους ἐδικαίωσαν τὴ φοβερὴ αὐτὴ ἐρώτηση: Ἐβεβαίωσαν, πὼς μὲ σχετικὴ ἔστω ἀταραξία ἐκτελοῦσαν ὄχι δεκάδα, ἀλλὰ χιλιάδες ἀνθρώπων. Καὶ ὅμως. Ἴσως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ ἔτρεμαν στὴν ἰδέα, πὼς μπορούσαν νὰ ἐκτελέσουν ἓναν ἀνθρώπο πιστολιζοντάς τὸν ἐξ ἐπαφῆς.

Εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ψυχολογικὴ διευκόλυνση, ἡ ἄνεση, θὰ ἔλεγε ἓνας σκληρὸς κυνικός, τοῦ ἀεροπορικῶν πολέμου, μιὰ ἀκόμη ἀπὸ τὶς φοβερὲς δυνάμεις του. Καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα εἶναι φοβερὸ γιὰ ἓναν κοινὸν ἀεροπορικὸν πόλεμο, εἶναι πολὺ φοβερώτερο γιὰ τὸν ἀεροπορικὸν πόλεμο τῆς ἀτομοδόμβας.

Οἱ ἀεροπόροι, ποὺ ἐξαπέλυαν ἐπάνω στὴ Χιροσίμα τὴν πρώτη ἀτομικὴ βόμβα, μπορούσαν νὰ ἔχουν ὡς ἓνα ἐλαφρυντικὸ τὴ δικαιολογία ὅτι δὲν γνώριζαν ἀπὸ προηγούμενη χρῆση τὴν

ἔκταση τῆς καταστροφῆς, τῆς ὀδύνης, τῆς δυστυχίας, πού θὰ προκαλοῦσαν εἰς βάρος ἑκατοντάδων χιλιάδων συνανθρώπων. Καί ἡ μεταγενέστερη διασάλευση τῆς διανοίας ἐνός ἀπό αὐτοὺς εἶναι μιὰ ἀπόδειξη τῆς κάποιας ἀλήθειας τοῦ πράγματος.

Ὅμως καί αὐτή, κοντὰ στίς ἄλλες, ἡ εὐκολία τοῦ ἀτομικοῦ ἀεροπορικοῦ πολέμου εἶναι ἓνας ἀκόμη λόγος νὰ τὸν καταδικάσει κάθε τίμιος, κάθε στοιχειωδῶς εὐαίσθητος ἄνθρωπος. Νὰ τὸν καταδικάσει δυνατά, πεισματικά, ἔστω κι' ἂν δὲν μπορεῖ νὰ φέρει ἄμεσο ἀποτέλεσμα ἢ διαμαρτυρία του. Ἀληθινά. Τί φοβερὴ πού εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνυπεράσπιστου, τοῦ ἀνύποπτου, τοῦ εἰρηνικοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀντισταθεῖ ὄχι π.ἀ μόνο κατὰ τὴ στιγμή τοῦ ἐξολοθρευμοῦ του, ἀλλὰ καί κατὰ τὰ στάδια τῆς προετοιμασίας αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρευμοῦ! Παρὰ ταῦτα: Καθῆκον ὄλων τῶν τιμίων ἀνθρώπων, ἔστω κι' ἂν αἰσθάνονται πὼς δὲν πρόκειται νὰ ἐπιτύχουν μεγάλα πράγματα, εἶναι νὰ βοηθοῦν στὸ νὰ συνειδητοποιηθεῖ ἡ τρομακτικὴ καταστροφή, πού θὰ ἐπιφέρει στὴν ἀνθρωπότητα ἓνας ἀτομικός, ἓνας πυρηνικός πόλεμος.

Στὴ διάρκεια τοῦ Β' παγκόσμιου πολέμου ἡ ἀνθρώπινη «ἀξία» μετὰ σειρά ταλαιπωριῶν ἐξουθενώθηκεν ἐντελῶς. Ἡ κατάργησή της δικαιολογήθηκε μὲ διάφορα σχήματα σκοπιμότητας. Ἐὰν ἐπιχειρήσουμε μιὰν ἀναδρομὴ στὴν ἐποχὴ ἐκείνη βλέπουμε ὅτι σειρά θλιβερῶν ἐνεργειῶν (αἰφνιδιαστικὲς ἐπιθέσεις, κατάργηση τῆς διακρίσεως σὲ μαχόμενους καὶ ἄμαχους, ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας τῆς συλλογικῆς εὐθύνης, διώξεις καὶ γενοκτονία τῶν Ἑβραίων, ὑποκίνηση τοῦ φυλετικοῦ μίσους), στίς ὁποῖες πρωτοστάτησαν οἱ ἀξονικὲς δυνάμεις, δημιούργησε τέτοιο «κλίμα» ὥστε ὁ κόσμος δέχθηκε τότε τίς ρίψεις τῶν δύο ἀτομικῶν βομβῶν κατὰ τῆς Χιροσίμας καὶ τοῦ Ναγκασάκι· σὰ μιὰ φυσιολογικὴ συνέπεια τῶν σκληροτήτων πού προαναφέραμε. Ἡ παραδοχὴ τῆς χρησιμοποίησεως ὄπλου μαζικῆς καταστροφῆς δείχνει φανερά τὴν τέλεια καταρράκωση τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος κι' ἀκόμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἀποδεχθεῖ καὶ τὸν ἔσχατο κόλαφο κατὰ τῆς «ἀξίας» του. Ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἀσύλληπτης δυνάμεως τῶν πυρηνικῶν ὄπλων ἀπὸ τὰ ἐντυπωσιακὰ ἀποτελέσματα

Στὰ 1945 ἔγινε ἡ πρώτη ἀπόπειρα δολοφονίας τῆς γῆς. Καταστράφηκε μὲ ἀτομοβόμβα ἡ Χιροσίμα. Οἱ δολοφόνου παραφρόνησαν, προτοῦ ἡ ἀνθρώπινη Νέμεση ἐπιτελέσει τὸ καθῆκον της. Οἱ ἠθικοὶ αὐτουργοὶ τοῦ ἐγκλήματος παραμένουν ἀκόμα ἀσύλληπτοι καὶ ὁ κίνδυνος ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ἀκέραιος. Ἀνθρώποι τοῦ πλανήτη, προσοχή - προσοχή, μπορεῖ τώρα ὁ δικός σας τόπος νὰ γίνῃ ἡ νέα Χιροσίμα. Δυστυχῶς, δὲν ὑπάρχουν μέτρα ἀσφάλειας.

Κάπως ἔτσι σήμερα ὁ ραδιοσταθμὸς τῆς Χιροσίμα θ' ἀνήγγελλε τὸ γεγονός στίς σύντομες

Εἶναι, ἀλήθεια, τραγικὴ εἰρωνεία ἢ σύμπτωση νὰ ὀνομάζεται «ἀτομικός» ἓνας πόλεμος, πού θὰ εἶναι γενικός, πού ἡ φρίκη του θὰ πέσει ἐπάνω σὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἀν ἡ προσπάθεια ἐνός μικροῦ, ἐνός μικρότατου, ἐνός ἀδύνατου, ὅμως εὐγενικοῦ ὄργάνου τῆς κοινῆς γνώμης μιᾶς ἐπίσης μικρῆς καὶ ἀδύνατης χώρας, νὰ ἐπισημάνει, μὲ τὴν ὑπόμνηση τῆς βόμβας τῆς Χιροσίμας, τὴν ἀντιχριστιανικότητα, τὴν ἀπανθρωπία, τὴ φρίκη ἐνός μέλλοντος ἀτομικοῦ πολέμου ἔχει κάποια σημασία, εἶναι βέβαια αὐτὴ μόνον ἠθικὴ. Γιατί, δυστυχῶς, ἂν τυχὸν ἔλθει ἡ φοβερὴ ἐκείνη στιγμή, οἱ ἀθῶοι, οἱ εἰρηνικοὶ Χριστιανοὶ ὄχι πιά τῆς μικρῆς Ἑλλάδος μας, ἀλλὰ καὶ χωρῶν πολὺ μεγαλύτερων, δὲν θὰ ἔχουν τὴν ἰσχύ νὰ ἐμποδίσουν τὸ κακό. Ὅμως πάντα ὠφέλιμο εἶναι, πάντα κάτι μπορεῖ νὰ προσφέρει, νὰ βεβαιώσουν ὅτι τὸ νὰ προκαλέσει κανεὶς τὸ θάνατο, ἔστω καὶ δέκα ἀγνώστων του μακρυνῶν ἀνθρώπων, πατώντας ἓνα κουμπί, εἶναι τὸ ἴδιο τρομερό, τὸ ἴδιο ἐφιαλτικὸ μὲ τὸ νὰ ἐκτελεῖ ἓναν ἄνθρωπο μὲ μιὰ πιστολιά στὸ μέτωπο.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

τῶν ρίψεων τῶν δύο — πρωτόγονων γιὰ τὴν ἐποχὴ μας — ἀτομοβομβῶν τῆς Χιροσίμας καὶ τοῦ Ναγκασάκι, δὲν συνέτισε, δυστυχῶς, τὸν ἄνθρωπο. Καθημερινὰ ἐξαγγέλλονται μὲ ἀπίθανη εὐκολία ἀπειλὲς κονιορτοποιήσεων ὀλοκλήρων Κρατῶν. Οἱ αἰσιόδοξοι θ' ἀντιτάξουν στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅτι τὸ πεδίο τῶν ἀπειλῶν ἀπέχει ἀπὸ τὸ πεδίο τῶν ἔργων κι' ὅτι οἱ ἀπειλὲς αὐτὲς ἐκτοξεύονται γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση πολιτικῶν σκοπῶν, ἱκανοποίηση τῶν μερίδων τῶν ἀδιάλλακτων. Τὸν σκεπτόμενον ὅμως ἄνθρωπο προσβάλλει καὶ ἡ ἀπλὴ ἔκφραση ἀπειλῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι οἱ περισσότεροὶ πόλεμοι ξεκίνησαν ἀπὸ συναισθηματικὲς ἐκρήξεις, κάθε δὲ καλόπιστος ἄνθρωπος θὰ δεχθεῖ ὅτι οἱ σωρευόμενες ἀπειλὲς ἐπιφέρουν συναισθηματικὴ φόρτιση, ἀπαραίτητο προθάλαμο μιᾶς ἐκρήξεως. Ἡ ὑπόθεση τῆς ἀνατοποθετήσεως τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας στὴν προηγούμενη θέση της φαίνεται ὅτι δὲν ἐξυπηρετήθηκε ἀπὸ τίς θυσίες τοῦ τελευταίου πολέμου καὶ ἰδιαίτερα τῶν τραγικῶν θυμάτων τῶν δύο ἰαπωνικῶν πόλεων.

ΣΤΕΛΙΟΣ Σ. ΚΩΣΤΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

εἰδήσεις. Τὰ ὑπόλοιπα ὕστερα εἶναι ἔργο τῆς ἀγωνίας, πού τὴ γεννάει ἡ ἀνασφάλεια, ὁ χαμὸς πού κρέμεται σὰν τὸ σπαθὶ τοῦ Δαμοκλεῆ πάνω μας, ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στοὺς δημιουργοὺς τῆς Χιροσίμας καὶ τέλος ἡ καθιέρωση αὐτῆς τῆς ἀγωνίας πού τὴν τρέφει ὄχι ἡ ὑπόνοια, ἀλλὰ ἡ βεβαιότητα πὼς ὁ δολοφόνος εἶναι δίπλα μας. Κι' αὐτὸς εἶναι ὄλη ἡ γενιὰ ἐκείνου τοῦ πολέμου, ἡ ἴδια, πού τώρα παρασκευάζει νέες Χιροσίμες.

Ἐμεῖς, παιδιὰ τῆς Χιροσίμας, πού κείνο τὸν καιρὸ εἶχαμε τὴν ἄτυχη εὐτυχία νὰ βρισκόμαστε μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος, εἶδαμε

τὸ μανιτάρι: νὰ φουσκώνει καὶ νὰ ξετυλίγεται
στὸν οὐρανὸ ἓνα οὐράνιο μνήμα. Κεῖνος ὁ σει-
σμὸς τῆς Χιροσίμας μὲ τὴν κραυγὴ τῶν θυμά-
των φέρνει τὴν μακάβρια ἠχώ: "Ἐρχεται, ἀδέρ-
φια, ἡ σειρὰ σας.

Πάνω μας φέρνουμε φριχτὰ τὰ σημάδια τῆς
μάνας μας Χιροσίμας. Ἡ μάνα μᾶς γέννησε
τὴν ὄρα πὺ χανόταν στὸ μανιτάρι: πὺ τίναξε
ἡ ἔκρηξη καὶ τώρα μᾶς τυραννάει: ἡ κληρονο-
μικότητα. Κοιτάξετε τ' ἀδέρφια μου: Οἱ τρελλοὶ
πιλότοι — οἱ πρωτότοκοι, — οἱ τέντυ - μπύ-
δες — γνήσια παιδιὰ τῶν ἠθικῶν αὐτουργῶν
τῆς Χιροσίμας, — οἱ ἀπάτριδες — ὅσοι μετου-
σίωσαν τὴν ἀγωνία σὲ περιπλάνηση, — οἱ ἀσυλ-
λόγιστοι — ὅσοι ἔκαναν οὐσία τῆ στιγμῆ, χω-
ρὶς τὴν προοπτικὴ τοῦ αὔριο — μερικοὶ αὐτουρ-
γοὶ τοὺς κατηγοροῦν ὡς μηδενιστὲς κι' ἄς εἶναι
αὐτοὶ οἱ διδάξαντες. Ἐχω κι' ἄλλα ἀδέρφια, —
ἀλλὰ θ' ἀναφέρω ἀκόμα ὅσα συνειδητὰ θρηνοῦν.
Πρέπει: πάντα κάποιος νὰ φοροῦν τὸ πένθος'
κι αὐτοὶ εἶναι ὅσοι ὀρθάνοιξαν τὰ μάτια, τὰ στή-
λωσαν στοὺς καμένους σκελετοὺς, στὰ ἐρείπια
πὺ χάσκουν περιγελαστὰ στὴν Οἰκουμένη καὶ
τραγικοὶ ἀρνητὲς τῆς μάνας λένε: Χιροσίμα,
μὴν ξανάρθεις ποτέ! Μᾶς ἔμαθες πὺς οἱ ἄν-
θρωποι εἶναι ἀδίσταχτοι στὸ ἔγκλημα, χωρὶς
αἰσθήματα, πὺς δὲν ὑπάρχουν νόμοι σεβαστοί, κι
ὁ ἄνθρωπος ἔπαψε ν' ἀγαπάει τὸν ἄνθρωπο.
Χιροσίμα, μήπως εἶσαι ἓνα κακὸ ὄνειρο τῆς παι-
δικῆς μας ἡλικίας; Χιροσίμα, μὴν ξανάρθεις

ποτέ... ποτέ!

Μὰ μήπως μᾶς ρώτησαν, παιδάκια ἐμᾶς τό-
τε, ὅσοι δημιούργησαν τὴ νεκρούπολη; σύμβολο
πιὰ τῶρ' αὐτὴ στὰ μάτια μας, μᾶς κάνει νὰ στε-
κόμαστε δεσμῶτες τοῦ ἰλίγγου καὶ μάταιοι: ἰκέ-
τες τῆς ἀποτροπῆς τῆς. "Ὅμως, ἀπὸ τότε κάθε
μέρα τὴ ζοῦμε. Κεῖνοι οἱ Γιαπωνέζοι πέθαναν
καὶ μᾶς ἄφησαν κληρονομιά ἓναν ἀργὸ θάνατο.
Ἡ ἀστοργία πὺ ἐκδηλώθηκε τότε μὲ μιὰ ἔκρη-
ξη καταπάνω στὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, ξεθυ-
μαίνει καθημερινὰ ἀνάμεσά μας. Τότε δὲν σκέ-
φθηκαν τὸ θάνατο τῆς κίτρινης φυλῆς. Τώρα
δὲν ὑπολογίζουν τὴ ζωὴ μας. Τὸ κακὸ θὰ φτά-
σει ὡς ἐκεῖ πὺ δὲν θὰ ὑπάρχει: ἄλλο σκαλὶ στοῦ
κακοῦ τὴ σκάλα, κι αὐτῆς τῆς «λογικῆς» παρα-
φροσύνης τῶν αὐτουργῶν ἐξιλαστήρια θύματα
εἴμαστε οἱ νέοι ὄλου τοῦ κόσμου: καὶ θὰ μείνουμε
ὡσπου ἡ ἀνθρωπότητα θὰ χορτάσει — θὰ παρα-
λύσει — ἀπὸ ἐκδίκηση.

Σὲ μᾶς, τοὺς νέους, ἡ κάθε μέρα ἔχει μέσα
τῆς τὴ Χιροσίμα, γιατί σέρνει μιὰ μυρουδιὰ θά-
νατου, δίνει τὴν παράταση μιᾶς μολεμένης ζωῆς
μ' ὅλες τὶς συνέπειες: Τὴν ψυχικὴ ἀγωνία, τὴν
ἀγωνία τοῦ μεροκάματου, τῆς ἐγκατάλειψης,
τῆς ἀδιαφορίας, τῆς μοναξιᾶς. Κι αὐτὰ τὰ γεν-
νάει ἡ ἴδια ἡ ἀστοργία πὺ δείχτηκε τότε μὲ τὸν
ἀδικοχαμὸ τούτης τῆς πόλης, καὶ μιᾶς ἄλλης,
τοῦ Ναγκασάκι.

Ποιὸς θὰ μᾶς πεῖ πὺς ἡ Χιροσίμα πέρασε;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΕΛΑΣ